

З НОВИМ, 2010 РОКОМ!

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

Медична газета ТДМУ

МЕДИЧНА КАДЕМІЯ

№ 24 (257)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
30 грудня 2009 року

ОГОЛОШЕННЯ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО»
ОГОЛОШУЄ КОНКУРС
НА ЗАМІЩЕННЯ
ВАКАНТИХ ПОСАД:

На медичному факультеті:

— завідувача кафедри філософії, суспільних дисциплін та іноземних мов — 1 посада;

вимоги до претендентів: наявність науково-технічного ступеня доктора наук, стаж роботи за фахом — не менше одного року, сертифікат на володіння персональним комп’ютером, виданий комісією ТДМУ згідно з наказом № 725 від 28.12.05 р.

— доцента кафедри патологічної анатомії з секційним курсом та судовою медициною — 1 посада;

вимоги до претендентів: наявність науково-технічного ступеня, стаж роботи за фахом — не менше п’ять років, сертифікат на володіння персональним комп’ютером, виданий комісією ТДМУ згідно з наказом № 725 від 28.12.05 р.

— професора кафедри фармакології з клінічною фармакологією — 1 посада;

вимоги до претендентів: наявність науково-технічного ступеня доктора наук, стаж роботи за фахом — не менше п’ять років, сертифікат на володіння персональним комп’ютером, виданий комісією ТДМУ згідно з наказом № 725 від 28.12.05 р.

— асистента кафедри патологічної анатомії — 2 посади;

вимоги до претендентів: наявність науково-технічного ступеня, стаж роботи за фахом — не менше одного року, сертифікат на володіння персональним комп’ютером, виданий комісією ТДМУ згідно з наказом № 725 від 28.12.05 р.

На факультеті післядипломної освіти:

— завідувача кафедри хірургії ФПО — 1 посада;

вимоги до претендентів: наявність науково-технічного ступеня доктора наук, стаж роботи за фахом — не менше п’ять років, сертифікат на володіння персональним комп’ютером, виданий комісією ТДМУ згідно з наказом № 725 від 28.12.05 р.

— доцента кафедри акушерства та гінекології ФПО — 1 посада;

вимоги до претендентів: наявність науково-технічного ступеня, стаж роботи за фахом — не менше п’ять років, сертифікат на володіння персональним комп’ютером, виданий комісією ТДМУ згідно з наказом № 725 від 28.12.05 р.

На факультеті іноземних студентів:

— доцента кафедри акушерства та гінекології — 2 посади;

вимоги до претендентів: наявність науково-технічного ступеня, стаж роботи за фахом — не менше п’яти років, сертифікат на володіння англійською мовою та персональним комп’ютером, виданий комісією ТДМУ згідно з наказами № 187 від 27.07.98 р. та № 725 від 28.12.05 р.

Термін подачі документів — один місяць з дня оголошення.

Звертатися:

43001, м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
відділ кадрів,
тел. 52-14-64.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР УКРАЇНИ ЮЛІЯ ТИМОШЕНКО ПОБУВАЛА В ТДМУ

ІЙ ВРУЧИЛИ ДИПЛОМ І МАНТІЮ ПОЧЕСНОГО ПРОФЕСОРА НАШОГО УНІВЕРСИТЕТУ

• 21 грудня глава українського уряду Юлія Тимошенко побуває з робочою поїздкою на Тернопіллі. Першим пунктом її перебування у нашому краї став Тернопільський державний медичний університет ім. Івана Горбачевського. На порозі адміністративного корпусу високу гостю зустрічав ректор ВНЗ, член-кореспондент АМН України, професор Леонід Ковальчук. Студенти вручили їй букет квітів.

Ректор ТДМУ Леонід Ковальчук запрошив Прем'єр-міністра країни Юлію Тимошенко у свій службовий кабінет. Відбулася кількахвилинна розмова. Відтак у конференц-залі за участю членів вченого ради ВНЗ відбулася церемонія вручення Юлії Тимошенко диплома та мантії почесного професора медуніверситету. У вітальному слові Леонід Якимович зазначив, що глава уряду дуже переїмається розвитком медицини, зокрема, потурбувалася про обладнання на 500 мільйонів доларів із США, велику увагу приділяє й медичній освіті.

Витяг з протоколу № 7 засідання вченої ради ТДМУ від 20 листопада нинішнього року про присвоєння Юлії Ти-

мошенко звання почесного професора Тернопільського державного медичного університету ім. Івана Горбачевського зачитав перший проректор, професор Ігор Мисула. У цьому документі, зокрема, зазначено, що Юлія Володимирівна велику увагу приділяє розвитку вітчизняної на-

уки, освіти та медицини, оснащенню медичної галузі сучасним обладнанням і забезпеченням ліками, а також наданню допомоги охороні здоров’я області, утворенні університетської лікарні.

(Продовження на стор. 2-3)

З БІЛЬШ ДЕТАЛЬНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА ВІДЕОЗВІТОМ ПРО ПЕРЕБУВАННЯ ЮЛІЇ ТИМОШЕНКО В ТДМУ МОЖНА ОЗНАЙОМИТИСЯ НА [HTTP://WWW.TDMU.EDU.UA/UKR/NEWS/VIDEO/TYMOSHENKO.WMV](http://WWW.TDMU.EDU.UA/UKR/NEWS/VIDEO/TYMOSHENKO.WMV)

НОВИНИ

«КОЛЬОРИ СВІТУ-2010»

Міський голова Тернополя Роман Заставний зустрівся зі студентами Тернопільського державного медичного університету з приводу проведення у Тернополі вечора міжнародного культурного обміну «Кольори світу-2010».

Метою заходу, який планують провести 27 березня у ПК «Березіль» імені Леї Курбаса, є презентація громадськості різноманітної та багатогранної культури різних народів і покращення взаємин, порозуміння між студентами різних університетів України.

Зібрані кошти від доброчинного вечора, який складатиметься з презентацій національних культур різних країн, май-

бутні медики хочуть пожертвувати на притулок для сиріт.

Також члени організаційного комітету «Кольори світу-2010» подарували Романові Заставному дикс із записом минулорічного культурного вечора.

(Прес-служба
Тернопільської міськради)

ДАХОВА КОТЕЛЬНЯ ОНКОДІСПАНСЕРУ

Голова Тернопільської ОДА Юрій Чижмаря відвідав Тернопільський обласний комунальний онкологічний диспансер. Метою поїздки було ознайомлення із завершеним будівництвом дахової котельні диспансеру, яке розпочали 2008 року.

Як розповів головний лікар Терноп-

ільського обласного комунального онкологічного клінічного диспансера Шагін Бабанли, ця котельня опалює майже 10 тис. м. кв. площи, теплова потужність якої складає 1,8 Мвт. Загальна кошторисна вартість проведення робіт — 2563,8 тис. гривень.

Проектом передбачено встановлення 16 модульних котлів «PROTHERM» 120 SOO. Обладнання котельні працює в автоматичному режимі без постійного обслуговуючого персоналу.

Наразі котельня працює в режимі пусконалагоджувальних робіт.

Орієнтовна економія від переходу з централізованого опалення на автономне складає 20-25%.

(Прес-служба ТерНОДА)

ФОТОРЕПОРТАЖ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР УКРАЇНИ ЮЛІЯ ТИМОШЕНКО ПОБУВАЛА В ТДМУ

ЇЙ ВРУЧИЛИ ДИПЛОМ І МАНТЮ ПОЧЕСНОГО ПРОФЕСОРА НАШОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Прем'єр-міністр висловила щиру вдячність і підкresлила, що «схвильована до глибини душі» за присвоєне їй звання почесного професора ТДМУ. «Це – унікальний стимул для моєї політичної команди піти ще вперед і безкінечно виправдовувати як ваші сподівання, так і відії країни», – підкresлила Юлія Тимошенко. Це звання примножить мені сили».

– Звичайна праця, яку проводить Юлія Володимирівна на благо українського народу та, зокрема, ті велики зусилля, які вона докладає, щоб наша медицина стала крашою, є очевидні, – зазначив ректор ТДМУ, професор Леонід Ковальчук на зустрічі глави уряду з професорсько-викладацьким колективом, студентами нашого університету. Понад годину Прем'єр-міністр в актовій залі розповідала про суспільно-політичне та соціально-економічне життя України, про зроблене її урядом, відповідала на запитання присутніх.

Уряд започатковує нову систему охорони здоров'я в Україні. Про це Прем'єр-міністр України заявила під час спілкування з викладачами та студентами нашого університету.

«Вже настав час вибрати: ми не можемо 18 років жити без моделі системи охорони здоров'я», – підкresлила Юлія Тимошенко.

нову систему фінансування, яка ляже в основу нормально розбудованої медицини», – підкresлила глава уряду.

Прем'єр-міністр додала, що в Україні має бути оптимізована мережа лікувально-профілактичних та лікувально-оздоровчих закладів. Крім того, Юлія Тимошенко зазначила, що Україна має високо-професійний та освічений медичний персонал. За її словами, це відзначила і місяць ВОЗ, коли перебувала у зах-

Довідково

Народилася 27.11.1960 року в Дніпропетровську.
Освіта вища, закінчила Дніпропетровський державний університет, за фахом економіст-кібернетик, кандидат економічних наук. Працювала інженером-економістом на Дніпропетровському машинобудівному заводі.

У 1989–1991 роках очолювала молодіжний центр «Термінал».

З 1991 по 1995 рік – комерційний, а згодом генеральний директор корпорації «Український бензин». З 1995 по 1997 рік очолювала корпорацію «Єдині Енергетичні Системи України». Народний депутат України п'яти скликань.

У 1999 році обрана головою політичної партії «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина».

З грудня 1999 по січень 2001 року – віце-прем'єр-міністр України.

У липні 2004 року – співголова виборчої коаліції «Сила народу», один з лідерів Помаранчевої революції на знак протесту проти фальсифікації результатів президентських виборів.

З лютого по вересень 2005 року – Прем'єр-міністр України.

18 грудня 2007 року обрана Прем'єр-міністром України від демократичної коаліції БЮТ і НУ-НС.

Юлія Тимошенко зазначила, що на найближчому засіданні уряду буде розглянуто спеціальне рішення про університетську лікарню. «Ми беремо цей напрямок роботи», – підкresлила вона. Прем'єр-міністр також подякувала за служіння Україні та сумлінну працю ректорів Тернопільського держав-

За сумлінну працю, високий професіоналізм і значний особистий внесок у розвиток медичної освіти та науки Почесної грамоти Кабінету Міністрів України з врученням пам'ятного знака удостоїлися також перший проектор університету Ігор Мисула, проректори Микола Швед і Василь Марценюк, декан медичного факультету Аркадій Шульгай, його заступник Галина Крицька, член-кореспондент АМН України, професор Михайло Андрейчин, директор ННІ медсестринства Світлана Ястремська, інші.

Пропонуємо деякі витяги з виступу Юлії Тимошенко перед професорсько-викладацьким складом і студентами ТДМУ та її відповідей на запитання присутніх.

«Нарощуємо кількість виданих земельних актів». Юлія Тимошенко прокоментувала записку, яка їй надійшла із зали. Автор писав, що працівники нашого університету отримали земельні ділянки на території Підгороднянської сільської ради, проте донині не можуть отримати державні акти на право власності. Прем'єр-міністр записку взяла із собою, пообіцявши з'ясувати ситуацію. Відтак зазначила, що у земельній сфері досі існувала модель, яка не давала можливості людям отримати у власність землю.

Нині, за словами Юлії Тимошенко, громадянам України віддано більше ніж півмільйона актів на право власності на земельні ділянки, а всього уряд планує видати 6,5 млн. державних актів землеволодіння: «Ми взяли зобов'язання, і зараз день за днем нарощуємо кількість виданих земельних актів».

починаючи від страхової медицини та завершуючи системою профілактики й реабілітації. Прем'єр-міністр повідомила, що ці направлення будуть узгоджені з усіма фахівцями медичних закладів і страхових установ.

Юлія Тимошенко також зазначила, що уряд забезпечить правильну систему фінансування медицини. За її словами, така фінансова модель передбачатиме, що за рахунок зменшення податків роботодавці купуватимуть медичні страховки для своїх працівників, водночас малозабезпеченні верстви українців будуть частково або цілком, залежно від доходів, мати страховку за рахунок держави.

«Комбінація грошей людини, якщо вона має свій заробіток, комбінація грошей підприємств і бюджету дасть можливість нам побудувати

їдних областях під час епідемії грипу та ГРВІ: «Вони були шоковані, сказали, що, по-перше, не уявляли про рівень професіоналізму, який є в Україні, а по-друге, не уявляли, що взагалі десь у світі є таке турботливе ставлення медичного персоналу до хворих». Вона додала, що після ознайомлення місією ВОЗ з методами лікування грипу та ГРВІ в Україні, досвід нашої держави буде поширено у країнах, де є прояви вірусного захворювання грипу АНІП1.

Прем'єр-міністр нагадала, що під час епідемії грипу уряд уклав з провідними країнами світу, такими як США, Канада, Австрія, масштабні угоди на закупівлю найкращої медичної техніки під державні гарантії.

ногого медичного університету Леоніду Ковальчуку й нагородила його Почесною грамотою Кабінету Міністрів. Водночас він зазначив, що це «уряд, який вперше порушує важливі питання медичної галузі».

За точність викладених фактів відповідає автор. Редакція не заважає поділія позицію авторів публікацій. Реєстраційне свідоцтво ТР № 300 від 19.12.2000 видане управлінням у справах преси та інформації облдержадміністрації. Газета виходить двічі на місяць українською мовою. Обсяг – 2 друк. арк. Наклад – 2000 прим. Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано, віддруковано у Тернопільському держмедінформеті ім. І.Я. Горбачевського. 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1.

«в'я», – підкresлила Юлія Тимошенко. Вона зазначила, що уряд разом з медичними фахівцями напрацювали комплексний пакет документів щодо реформування системи охорони здоров'я,

Редактор Олег КИЧУРА
Творчий колектив: Лариса ЛУКАШУК,
Оксана БУСЬКА,
Ярослав СТАРЕПРАВО
Комп'ютерний набір і верстка:
Руслан ГУМЕНЮК

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
тел. 52-80-09; 43-49-56
E-mail academia@tdmu.edu.ua

Засновники:
Тернопільський
держмединіверситет
ім. І.Я. Горбачевського,
управління охорони здоров'я
облдержадміністрації
Індекс 23292

Видавець:
Тернопільський
державний медичний
університет
ім. І.Я. Горбачевського
Індекс 23292

За точність
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не заважає
поділія позицію
авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 300 від 19.12.2000
видане
управлінням у справах
преси та інформації
облдержадміністрації

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг – 2 друк. арк.
Наклад – 2000 прим.
Замовлення № 168

ФОТОРЕПОРТАЖ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР УКРАЇНИ ЮЛІЯ ТИМОШЕНКО ПОБУВАЛА В ТДМУ

ЇЙ ВРУЧИЛИ ДИПЛОМ І МАНТЮ ПОЧЕСНОГО ПРОФЕСОРА НАШОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Прем'єр-міністр закликала громадян не піддаватися на спроби місцевих чиновників нажитися на видачі земельних актів: «Є всі рішення уряду, усі директиви прийняті, щоб жодної копійки не було заплачено вами». Юлія Тимошенко додала, що з бюджету виділено необхідні кошти для виготовлення актів, усі процедури, пов'язані з їх видачею, здійснюються за рахунок держави. «Якщо хтось ще думає, що буде брати з людей ці гривні, то він потім буде персонально відповісти, але знайте, доки я не видам останній акт безкоштовно з рук в руки, я не дам їм спокійно жити», — підкresлила вона.

Юлія Тимошенко: «Ми зможемо зламати контрпропаганду, яка сотнями років руйнує правду про Україну». «У разі

щасливі донесли через душу, кохання, вчинки, а не лише деклараціями. Ми зможемо зламати контрпропаганду, яка сотнями років руйнує правду про Україну. Ми зобов'язані пам'ятати наших героїв, усіх, хто віддав життя за нашу

волю та свободу. Молоде покоління хотіла б виховувати на перемогах країни. Адже це те світле, що мусимо взяти й понести в майбутнє, це те світле, що повинне формувати нашу нову історію. Я прагну побудувати справжню та сильну Україну з єдиною державною українською мовою. І навіть звуку нікому не дам зробити про те, що може бути якийсь інший підхід до нашої ук-

раїнської мови, історії, культури, до повного відновлення нашої національної ідентичності. Первинне — це віра, душа, духовність, моральність, а другорядне, яке народжується цими категоріями, — це успіхи в економіці та у фінансах».

**Олег КИЧУРА,
Ярослав СТАРЕПРАВО (фото)**

«КРАСИВА, ТЕНДІТНА ЖІНКА, СУТНІСТЮ ЖИТТЯ ЯКОЇ є ПО-СПРАВЖНЬОМУ НЕЗАЛЕЖНА УКРАЇНА»

Що вразило мене у виступі Юлії Тимошенко? Глибоке розуміння нею економічної ситуації в країні і чітке бачення шляхів виходу з кризи. Очевидно, їй не все вдається, але вона робить усе від неї залежне, щоб ситуація змінилася на краще. Проблема — в недосконалі законодавчій базі. Юлія Володимирівна віддана Україні. Вся її діяльність на посту Прем'єр-міністра переконує в цьому. Нарешті, вдалося зняти давні газові проблеми й позбутися посередників на газовому ринку, дати поштових літакобудуванню, завершити будівництво першої черги Дністровської ГЕС, зберегти для потреб країни шельф Чорного моря.

І ще. Жоден з Прем'єр-міністрів не приділяв стільки уваги медичині. Те, що уряд Юлії Тимошенко намітив зробити для зміщення системи охорони здоров'я, вселяє надію. Галузь необхідно реформувати і це ще раз показав грип. Остання епідемія висвітлила найбільші проблеми вітчизняної медицини, яка нині перебуває в жалюгідному стані. Юлія Тимошенко повідомила, що уряд уклав угоди з провідними країнами про закупівлю найсучаснішого медичного обладнання на 500 млн. доларів. Це багато про що говорить. В тому списку — і комп'ютерні томографи, і УЗД-

Вашої перемоги на президентських виборах, чи зміниться трактування історії України середини ХХ століття? — і таке запитання поставили Юлії Тимошенко. Вона відповіла: «Наша фракція у парламенті має два законопроекти, щоб вояків УПА прирівняти до

статусу всіх інших ветеранів. Ми стоїмо на чіткій позиції — відновленні справжньої історії. Мрію, щоб була створена серія високохудожніх фільмів із залученням кращих режисерів та акторів, навіть зарубіжних, щоб найвідоміші приклади як трагічні, так і

Враженнями від перебування Прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко у ТДМУ діляться викладачі та студенти

Студенти зустрічають Прем'єр-міністра України

рішучість, безкомпромісний характер. За своїм розумом, інтелектом, вольовими якостями Юлія Тимошенко — видатна жінка.

Наталія ВЕРБОВА,
заступник головного
бухгалтера ТДМУ

Я дуже задоволена тим, що за сприяння уряду Юлії Тимошенко лікарні отримають нове медичне

обладнання. Розділяю погляди Прем'єра щодо необхідності докорінного реформування галузі. Справа це непроста, але цілком реальна. Юлія Володимирівна вона до снаги.

Софія ЗАЛІВСЬКА,
студентка медфакультету

З уст Юлії Тимошенко під час зустрічі в актовій залі я почув те,

що ніколи не почуюш у політичних новинах чи щоденних балачках її опонентів на телебаченні. Отримана від Прем'єра інформація разюче відрізняється від тої, якою нас загодовує телебачення, змальовуючи все в чорних фарбах і ллючі потоки образ на главу уряду, критикуючи кожен її крок. Але чи все так погано у нашому домі? Ми будуємо найкращі в світі літаки, збираємо щедрі врожаї зернових, вживаємо заходи з ефективного використання власних енергносів... Чи розповідають про це центральні телеканали? Ні, бо вони належать олігархам-прихватизаторам. Юлія Тимошенко не на їх боці. Уважно слухав чіткі, конкретні відповіді Прем'єра на питання і думав: у чому її звинувачують небідні? У тому, що Україна має найнижчу після Білорусі ціну на газ? Чи в тому, що в умовах надважкої кризи в Україні вчасно виплачують пенсії та зарплати?

Загалом виступ Юлії Тимошенко змусив мене інакше подивитися на деякі речі. Її віриш. Бо Юлія Володимирівна справді працює, без вихідних і відпусток, щоб навести лад у нашій державі, покращити життя людей. Її невтомність та наполегливість викликає глибоку повагу.

Владислав РУДІК,
студент медфакультету

«КРАСИВА, ТЕНДІТНА ЖІНКА, СУТНІСТЮ ЖИТТЯ ЯКОЇ є ПО-СПРАВЖНЬОМУ НЕЗАЛЕЖНА УКРАЇНА»

Виступ Прем'єр-міністра України, яка відвідала наш університет, слухав дуже уважно і з великим зацікавленням. За своїм розумом, інтелектом, діловими якостями Юлія Тимошенко — надзвичайна жінка. Невипадково з'явилася вона на владній вершині країни. Глава уряду володіє всію повнотою інформації про процеси, що відбуваються в державі, й оперативно приймає правильні рішення. Опоненти часто звинувачують її в популізмі. Закидали, що Юлія Володимирівна сама розвозить ліки, дбас про медичне обладнання для лікувальних закладів... А я скажу: побільше було б таких «популістів» у країні. Біо їх зусилля спрямовані на збереження здоров'я, а то й самого життя українців. Так, у час економічної кризи (а це своєрідна надзвичайна ситуація) доводиться приймати неординарні рішення. Але вони — людям на користь.

У виступі Юлії Тимошенко називалися конкретні приклади позитивних змін в авіабудуванні, космічній та інших галузях України. Днями дивився по телебаченню відкриття першої черги гідроакумулюючої електростанції на Дністрі. Незабаром і другу введуть в експлуатацію. Це ті будови, які починали зводити ще за колишнього Радянського Союзу, але не добудували. А нині, під час кризи, завершили. Вже один цей приклад свідчить, що очільник уряду шукає і знаходить вихід із, здавалося б, безвихідної ситуації. Всупереч лихим прогнозам неподругів. Неважаючи на світову кризу, яка не оминула і нашу країну, уряд Тимошенко знаходить кошти для своєчасної виплати пенсій та зарплат працівникам бюджетної сфери. Хоча в деяких пострадянських країнах (скажімо, в Латвії) влада взялася за суттєве зменшення пенсій та зарплат, викликавши масові протести.

Сподіваюся, що в майбутньому, якщо вибори відбудуться успішно і ніякі злі сили їх не зможуть зірвати, Юлія Тимошенко, як мінімум, вийде в другий тур. А далі все залежить від волі виборців. За правильного вибору в Україні з'явиться надійний керманич. А відтак розвиватиметься і наука, і освіта, і медицина.

Вірю, що співпраця, яка налагодилася між Прем'єр-міністром і керівництвом нашого університету, даст велику користь не лише ТДМУ, а й Тернопільщині, зокрема, медичній галузі. Створення університетської лікарні (першої в Україні) послужить добрим прикладом для інших, сприятиме підвищенню якості мед послуг і дозволить змінити ситуацію на краще у всій медичній галузі країни.

Костянтин ПАШКО,
директор ННІ фармакології,
гігієни та біохімії
імені Миколи Скакуна

Зустріч з Юлією Володимирівною Тимошенко — вольовою, сміливою та надзвичайно мудрою жінкою, залишила у мене лише позитивні враження. Щире спілкування з присутніми, відверта розповідь про те, що насправді відбувається в нашій державі, вичерпні відповіді на поставлені запитання — і все це з незламною вірою в краще майбутнє і, що головне, чітким розумінням реальних можливостей і шляхів здійснення радикальних та глибоких змін у всіх сферах суспільного та культурного життя українців.

Красива, тендітна жінка, сутністю життя якої є по-справжньому незалежна Україна, готова на все, щоб кожен з нас міг з гордістю сказати: «Я народився у великій країні». «Не всі політики однакові», — сказала Прем'єр-міністр України. Насправді так воно і є. Завжди знайдеться людина-лідер, яка думає не лише про себе, а й про інших. Головне — не втрачати надії та чекати позитивних змін. Нехай і надалі сили та натхнення долати всі перешкоди на шляху до кінцевої мети не покидають Юлію Володимирівну, а лише множаться. Вона — приклад усім

нам. Здаватися ніколи не можна, а треба впевнено йти вперед і твердо знати, що разом ми — сила. Молодь підтримує і вірить у перемогу України — у перемогу Юлії Володимирівни Тимошенко!

Наталя СТОЯН,
студентка 5-го курсу
стоматологічного факультету

З хвилюванням чекала виступу Юлії Тимошенко під час відвідин нашого університету. Її приїзд є виявом уваги одного з очільників держави до ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського. Хотілося почути про реальний стан справ в економіці, медицині, про шляхи розв'язання існуючих проблем. І очікування спровадилися.

Зустріч з Юлією Тимошенко спровіла надзвичайно сильне враження. Вже при вході Юлії Володимирівні до зали присутні відчули її надзвичайно потужну позитивну енергетику. Виступ Прем'єра вселив віру і надію. А ще переконав в тому, що вона — справжній патріот України. Бо її любов до України — це не просто слова, а конкретні спрости на користь держави. У тому числі в галузі охорони здоров'я. Зокрема, започатковано закупівлю найновішого медичного обладнання під урядові гарантії.

Це можна лише вітати. Я бачила, як позитивно сприйняли таку ініціативу уряду студенти-медики. Для них це неабияка мотивація і стимул до успішного навчання, бо кожен мріє стати фахівцем високого рівня й працювати в сучасних лікувальних закладах.

Свій патріотизм Юлія Тимошенко підтверджує конкретними справами. Зокрема, багато робить для енергетичної безпеки України: досить згадати недавнє відкриття гідроакумулюючої електростанції. В медичній галузі закуповується нове сучасне обладнання.

Українські лікарі є фахівцями високого класу, а коли вони ще матимуть таке обладнання, яке мають їхні колеги в Європі, то рівень надання медичної допомоги та профілактики теж буде якісним. Тоді й здоров'я нації, і демографічна ситуація в Україні покращиться.

Світлана ЯВОРСЬКА,
доцент кафедри медичної
біохімії та клініко-лабора-
торної діагностики

Насамперед хочу подякувати керівництву університету за довірену мені місію — привітати від імені студенства в стінах нашого університету Прем'єр-міністра України Юлію Володимирівну Тимошенко.

**Враженнями від пе-
реїзду Прем'єр-
міністра України Юлії
Тимошенко у ТДМУ
діляться викладачі та
студенти**

дичною апаратурою. Вперше за роки незалежності України вкладываються великі інвестиції в науку та освіту. Україна готова до того, щоб Президентом вперше в історії України стала жінка.

Людмила БОДНАР,
доцент кафедри внутріш-
ньої медицини №1

Зустріч з Юлією Володимирівною залишила лише приемні враження. Не кожен день зустрічаєшся з такою вольовою особистістю як Тимошенко. В її виступі була чесна розповідь про теперішню ситуацію в Україні, тяжку, але реальну. Ця зустріч змусила мене замислитися над деякими речами й певною мірою переглянути свої політичні погляди. І хто б не став нашим наступним Президентом, я буду сподіватися, що це буде така яскрава й мужня особистість, як Юлія Володимирівна.

Олександра ХРИСТЮК,
студентка медичного
факультету

Я, як представник молодого покоління, вірю, що майбутнє за молоддю! Якою буде молодь, такою буде наша держава! Розум ми — сила!

Ці вибори будуть переломним етапом в історії України. Переїдана в перемозі впевненої у собі, мудрої жінки — чинного Прем'єра. Лише Ю.В. Тимошенко здатна на радикальні глибокі зміни в усіх сферах суспільного та соціально-економічного життя українців.

Хай Бог дає їй сили і натхнення оминати всі перешкоди на шляху до кінцевої мети — стати Президентом України! Молодь підтримує і вірить в її перемогу!

Молодь обирає Україну! Молодь обирає майбутнє! Молодь обирає Юлію Володимирівну Тимошенко!

Світлана ЛОТОЦЬКА,
студентка медичного
факультету

Виступ Юлії Тимошенко залишив у душі глибокий слід. Підбадьорили її слова про те, що наше майбутнє — у наших руках, що вибори — це шанс змінити життя в країні на краще. Дуже добре, що в Тернополі постане університетська лікарня. Це буде лікувальний об'єкт європейського класу. Голова уряду заявила, що підтримує цю ініціативу нашого ректора, члена-кореспондента АМН України, професора Леоніда Кoval'чука.

Ольга ШУКЛІНОВА,
студентка фармацевтичного
факультету

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ
УКРАЇНИ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ**
від 23 грудня 2009 р. № 1571-р
Київ

Питання реалізації пілотного проекту щодо створення лікарні при Тернопільському державному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського

1. З метою підвищення рівня надання високоспеціалізованої лікувально-профілактичної допомоги, створення умов для поліпшення підготовки, перевідготовки та підвищення кваліфікації медичних працівників, впровадження результатів науково-дослідної роботи в практику підтримати пропозиції:

Міністерства охорони здоров'я, Тернопільської обласної ради та Тернопільської облдержадміністрації стосовно реалізації пілотного проекту щодо створення лікарні при Тернопільському державному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського (далі – університетська лікарня);

Міністерства охорони здоров'я

щодо укладення між зазначенним університетом та Тернопільською обласною лікарнею договору про спільну діяльність у галузі практичної, науково-дослідної медицини та медичної освіти.

2. Міністерству охорони здоров'я:

1) разом з Міністерством фінансів під час доопрацювання проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2010 рік» та складання проектів державного бюджету на 2011-2012 роки передбачити 37 млн. гривень для фінансування заходів, пов'язаних із створенням університетської лікарні та закупівлі медичного обладнання;

2) разом з Тернопільською облдержадміністрацією:

забезпечити протягом 2010-2012 років фінансування заходів, пов'язаних з реалізацією пілотного проекту щодо створення університетської лікарні, зокрема зміцненням лікувально-діагностичної бази університетської лікарні та впровадженням новітніх медичних технологій;

подавати щороку до 10 січня Кабінетові Міністрів України інформацію про хід реалізації пілотного проекту.

**Прем'єр-міністр України
Ю. ТИМОШЕНКО**

УРЯД ВІДЛІТИТЬ 37 МЛН. ГРН. НА СТВОРЕННЯ ЛІКАРНІ ПРИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ МЕДУНІВЕРСИТЕТІ

Кабінет Міністрів України планує виділити 37 мільйонів гривень для створення лікарні при Тернопільському державному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського, а також закупівлі медичного обладнання для неї. Про це йдеться в затвердженному урядом розпорядженні.

Зазначену суму Кабмін має намір закласти в проект Закону «Про Державний бюджет України на 2010 рік» та врахувати потребу у виділенні цих коштів під час складання Державного бюджету на 2011-2012 роки.

Уряд прийняв таке рішення з метою підвищення рівня надання високоспеціалізованої лікувально-профілактичної допомоги, створення умов для поліпшення підготовки, перевідготовки та підвищення кваліфікації медичних працівників, а також впровадження результатів науково-дослідної роботи в практику.

Як відомо, 21 грудня під час зустрічі з викладачами та студентами Тернопільського державного медичного університету ім. Горбачевського Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко підкреслила, що уряд разом з медичними фахівцями напрацював комплексний пакет документів щодо реформування системи охорони здоров'я, починаючи від страхової медицини і завершуючи системою профілактики та реабілітації.

«Вже прийшов час вибрати. Ми не можемо вісімнадцять років жити без моделі системи

охорони здоров'я», – заявила Прем'єр-міністр України.

Крім того, місяцем раніше, під час попереуднього приїзду Прем'єр-міністра України в Тернопіль на звернення ректора Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського, член-кор. АМН України, проф. Л. Я. Ковальчук до Прем'єр-міністра Юлії Тимошенко з відповідним листом Юлія Володимирівна пообіцяла, що із поставок медичного обладнання, які поступають із США, Університетській лікарні буде виділене наступне обладнання загальною вартістю понад 20 млн. грн.:

1. Ангіографічний комплекс зі столом для ангіографії та системою гемодинамічного електрофізичного моніторингу.

2. Апарат УЗД з кольоровим дисплеєм та чотирьохвимірною системою репродукції зображення.

3. Комп'ютерний томограф «Cere Tom».

Прем'єр-міністр України дала відповідні розпорядження Міністерству охорони здоров'я України.

ЮЛІЯ ТИМОШЕНКО ПЕРЕЙНЯЛАСЯ СПРАВАМИ СТВОРЕННЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ЛІКАРНІ ПРИ ТДМУ

Своїми міркуваннями з приводу робочої поїздки Прем'єр-міністра країни Юлії Тимошенко на Тернопільщину редакція попросила поділитися також народного депутата України Василя Деревляного.

Принарадко зазначити, що Прем'єр-міністр, а нині ще й кандидат у Президенти України, завжди вірна своєму обіцяльному слову. Це видно і на прикладі того, як вона переїнялася справою створення при ТДМУ університетської лікарні. Коли почалася епідемія ГРВІ та грипу, пам'ятасямо, Юлія Тимошенко одразу здійснила поїздку на Тернопілля, де провела нараду. Після цього засідання мала зустріч з ректором медуніверситету, членом-кореспондентом АМН України, професором Леонідом Ковальчуком. Тема тодішньої розмови стосувалася організаційних питань, пов'язаних з університетською лікарнею.

Опісля я теж зустрівся з Леонідом Якимовичем і запропонував йому підготувати весь потрібний пакет документів з цього приводу і надіслати в МОЗ України. Це відомство надалі, як годиться, подало щі документи на розгляд і у міністерства фінансів, економіки, юстиції. Я, як народний депутат України, надто вболіваю за рідний край. Тож, якщо хтось з тернополян хоче зробити добру справу для області, завжди підтримую і ніколи не стоють й не стоятиму огоронь. Безперечно, створення у нашому місті університетської лікарні – справа конче потрібна. У Міністерстві фінансів я клопотав за виділення коштів для втілення в життя пілотного проекту з організації цього закладу. Домовилися, що через МОЗ України поступово надходитимуть гроші для цієї справи.

Відвідавши ТДМУ, Юлія Володимирівна ще до зустрічі з професорсько-викладацьким складом і студентами в актовій залі дала доручення міністру Кабінету Міністрів Петрові Крупкі готувати документи на засідання уряду на 23 грудня з питань створення університетської лікарні при Тернопільському медуніверситеті. І ось засідання відбулося. Принято відповідне розпорядження. Отже, Прем'єр-міністр України завершила перший етап роботи щодо організації цього закладу. Переконаний, університетська лікарня в обласному центрі – буде.

**Василь ДЕРЕВЛЯНИЙ,
народний депутат України**

ЯК ВИКОНОУТЬ МІЖГАЛУЗЕВУ ПРОГРАМУ

На засіданні колегії Бережанської районної державної адміністрації, яке відбулося 25 листопада, заслухали питання про стан виконання районної міжгалузевої програми «Здоров'я нації» на 2002-2011 роки.

Начальник відділу охорони здоров'

я районної державної адміністрації М. П. Липний доповів, що, незважаючи на недостатнє фінансування програми, капітально відремонтували Куянінський ФАП, а також ЦРКЛ, облаштували палати індивідуального перебування матері з новонародженими. Серед проблемних питань – недостатнє забезпечення лікувально-профілактичних закладів медичним обладнанням і санітарним транспортом, переоснащення галузі та інше.

НОВИНИ

ЯК ВИКОНОУТЬ МІЖГАЛУЗЕВУ ПРОГРАМУ

На засіданні колегії Бережанської районної державної адміністрації, яке відбулося 25 листопада, заслухали питання про стан виконання районної міжгалузевої програми «Здоров'я нації» на 2002-2011 роки.

Начальник відділу охорони здоров'

я районної державної адміністрації М. П. Липний доповів, що, незважаючи на недостатнє фінансування програми, капітально відремонтували Куянінський ФАП, а також ЦРКЛ, облаштували палати індивідуального перебування матері з новонародженими. Серед проблемних питань – недостатнє забезпечення лікувально-профілактичних закладів медичним обладнанням і санітарним транспортом, переоснащення галузі та інше.

ЯК ПРАЦЮЄ ЦЕНТР «МАТИ І ДИТИНА»

Обласний перинатальний центр діє вже майже два роки задля забезпечення надання допомоги вагітним з акушерською та перинатальною патологією.

Під час ознайомлення з роботою установи голова обласної державної адміністрації Юрій Чижмаря оглянув відділення інтенсивної терапії новонароджених, що відкрили нинішнього року за сприяння головного управління охорони здоров'я облдержадміністрації. Тут створили умови для надання фахової допомоги немовлятам, які народилися з малою масою тіла, або ж потребують медичної допомоги.

Нешодавно у цьому закладі урочисто відкрили Й Центр допомоги новонародженим «Колиски надії». Фонд Віктора Пінчука придбав і передав медичне обладнання загальною вартістю понад 1,120 млн. гривень, у тому числі: реанімаційні комплекси, транспортний інкубатор новонароджених, монітор матері та плода, реанімаційний набір, що дозволить покращити виживаність глибоко недоношених новонароджених та якість їх подальшого життя.

Як повідомив начальник головного управління охорони здоров'я Богдан Ониськів, за 11 місяців 2009 року обласний перинатальний центр профінансували на 9,870 млн. гривень.

Голова ОДА Юрій Чижмаря поспілкувався також з медичним персоналом закладу. Лікарі подякували за сприяння облдержадміністрації в придбані сучасного апарату ультразвукової діагностики «SONAR», який дасть змогу забезпечити якісну перинатальну діагностику патологічних станів під час вагітності, виявлення аномалій розвитку плода та запобіганню перинатальних втрат. Вартість такого приладу – 449тис. 500 гривень.

Під час спілкування з адміністрацією перинатального центру та керівництвом головного управління охорони здоров'я ОДА йшлося про необхідність вирішення питання зі створенням відділення екстрагенітальної патології вагітних у складі обласної комунальної клінічної лікарні – багатопрофільного закладу, забезпеченого вузькопрофільними фахівцями та оснащеною відповідним діагностично-лікувальним обладнанням. Це зумовлено

значним зростанням кількості вагітних високого та вкрай високого ризику ускладнень, пов'язаних з екстрагенітальними захворюваннями (вроджені вади розвитку, хвороби серця, легень, нирок, ендокринна патологія та інші захворювання).

На думку медиків, вирішення цього питання дозволить також забезпечити якісною медичною допомогою вагітних з постгрипозними пневмоніями.

Для довідки:

На Тернопіллі протягом останніх років зростає народжуваність. Так, за 10 місяців 2009 року народилося 10478 немовлят, що на 50 більше, ніж відповідний торішній період.

За 12 місяців 2008 року в області, за даними ЦСУ, народилося 12388 немовлят, що на 957 новонароджених більше, ніж в 2007 році.

За кількістю пологів у жінок фертильного віку на 1000 відповідного населення в Україні наша область займає 11 місце з показником – 40.

Показник перинатальної смертності на 1000 народжених живими та дитячої смертності цього року на Тернопіллі залишається стабільно нижчим загальнодержавного.

На Тернопільщині створена трирівнева система надання акушерсько-гінекологічної допомоги країнам.

цілеспрямовані, вольові, небайдужі – вони гідні звання «Молоді людина року-2009».

Завершилася урочиста церемонія нагородження пісенними вітаннями від студентів ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського, лауреатів Міжнародного фестивалю дитячого та юнацького пісенного мистецтва «Кришталевий жайвір» Омое Хасібул Укхун (Нігерія), Іслан Хасібул (Індія) та молодіжного гурту «Спалах».

Зважаючи на потребу лікувально-профілактичних закладів у лікувально-діагностичному обладнанні, на те, що в області немає інфекційної лікарні, надіслані відповідні подання на адресу МОЗ України, Кабінету Міністрів України про виділення додаткових коштів на вирішення цих питань.

Під час наради було зазначено, що необхідно створити в області також екстрагенітальне відділення на базі багатопрофільної лікарні, де б можна було забезпечити шпиталізацію вагітних жінок із симптомами трипу та ГРВІ. Йшлося і про необхідність обладнати медичний автотранспорт відповідними засобами та апаратурою для транспортування важких хворих, вирішити питання забезпечення відділень анестезіології та інтенсивної терапії апаратами штучної вентиляції легень середнього й вищого класу, вжити додаткових заходів для ознайомлення медпрацівників з протоколами лікування пандемічного грипу.

Також Юрій Чижмаря доручив забезпечити проведення інформаційно-роз'яснювальної кампанії з профілактики грипу та ГРВІ серед мешканців області.

Віталій НАЗАРЧУК, студент стоматологічного факультету

Уляна ШВЕД (ліворуч) навчається на медичному факультеті; Зоряна ПЕТЛЬОВАНА (праворуч), студентка стоматологічного факультету

«МОЛОДА ЛЮДИНА РОКУ-2009»

В облдержадміністрації вітали учасників конкурсу «Молода людина року-2009».

Десять переможців конкурсу були нагороджені грамотою голови обласної державної адміністрації та символічними відзнаками за перемогу в цьому змаганні. Конкурс проводився у номінаціях: «Молодіжний лідер року», «Молодий громадський

діяч року», «Кращий волонтер року», «Краща молодіжна ініціатива року», «Лідер студентського самоврядування року», «Лідер шкільного самоврядування року». Учасників конкурсу представляли громадські організації, молодіжні колективи, навчальні заклади області за результатами своєї громадської діяльності. Кращі серед країн, активні,

НЕ ПРИПИНЯТИ РОБОТУ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ЕПІДЕМІЇ ГРВІ

В облдержадміністрації обговорили роботу закладів охорони здоров'я Тернопілля щодо подолання епідемії ГРВІ та подальші шляхи підвищення готовності лікувально-профілактичних установ до реалізації протиепідемічних заходів.

Присутній на нараді голова облдержадміністрації Юрій Чижмаря подякував медикам області за роботу в час епідемії грипу та ГРВІ, зазначивши, що результатом такої професійної та скоординованої роботи стали збережені людські життя.

Цю думку підтримав і заступник голови ОДА, керівник обласної надзвичайної державної протиепідемічної комісії Федір Шевчук. Він наголосив: не можна втрачати пильність, а слід бути готовими до реалізації протиепідемічних заходів у випадку зростання показників захворюваності на грип та ГРВІ.

Начальник головного управління охорони здоров'я ОДА Богдан Ониськів зазначив, що у час епідемії було введено цілодобовий режим роботи лікувально-профі-

лактических закладів, для шпиталізації хворих підготовлені інфекційні ліжка, які є в області (326), додатково перепрофільовано 350 терапевтичних ліжок. Він також повідомив, що фахівці ВООЗ, які перебували у краї, позитивно оцінili впроваджені заходи.

Богдан Ониськів каже, що область отримала протиірусних препаратів, а саме «Таміфлю», понад 23720 блістерів, використали 5291 і на залишку знаходиться 18432, що достатньо для лікування захворілих.

Для проведення першочергових заходів, спрямованих на запобігання поширенню серед країн грипу A/H1N1, за рахунок коштів державного бюджету на Тернопілля на дійшло 6 апаратів штучної вентиляції легенів, 2 фібробронхоскопі та 30 відсмоктувачів, які були терміново розподілені та введені в експлуатацію в закладах охорони здоров'я області. Щодо захисних масок, то регіон отримав за державним постачанням 247 тис. штук, як гуманітарну допомогу – 253 тис. штук, іх теж спрямували у медичні установи.

Зважаючи на потребу лікувально-профілактичних закладів у лікувально-діагностичному обладнанні, на те, що в області немає інфекційної лікарні, надіслані відповідні подання на адресу МОЗ України, Кабінету Міністрів України про виділення додаткових коштів на вирішення цих питань.

Під час наради було зазначено, що необхідно створити в області також екстрагенітальне відділення на базі багатопрофільної лікарні, де б можна було забезпечити шпиталізацію вагітних жінок із симптомами трипу та ГРВІ. Йшлося і про необхідність обладнати медичний автотранспорт відповідними засобами та апаратурою для транспортування важких хворих, вирішити питання забезпечення відділень анестезіології та інтенсивної терапії апаратами штучної вентиляції легень середнього й вищого класу, вжити додаткових заходів для ознайомлення медпрацівників з протоколами лікування пандемічного грипу.

Також Юрій Чижмаря доручив забезпечити проведення інформаційно-роз'яснювальної кампанії з профілактики грипу та ГРВІ серед мешканців області.

ЗУСТРІЧ З КОЛЕКТИВОМ СІЛЬСЬКОЇ АМБУЛАТОРІЇ

Голова облдержадміністрації Юрій Чижмаря нещодавно зустрівся з колективом Устя-Зеленської амбулаторії загальної практики-сімейної медицини Монастириського району. Йшлося про медичне забезпечення мешканців села та прикреплених дільниць.

Юрій Чижмаря зазначив, що, проаналізувавши пропозиції, які висловили 3 грудня мешканці цього населеного пункту під час зустрічі з головою облдержадміністрації, було прийнято рішення, з метою забезпечення населення с.Устя-Зелене та прикреплених дільниць медичною допомогою та ефективною роботою Новоутвореної амбулаторії загальної практики-сімейної медицини.

Керівник області повідомив, що вже підписав розпорядження, яким Монастириській районній державній адміністрації доручено завершити інвентаризацію майна Устя-Зеленської дільничної лікарні та передати амбулаторії загальної практи-

ки-сімейної медицини обладнання згідно з визначенням певеліком, привести в робочий стан фізіотерапевтичне та інше обладнання, укомплектувати посаду лікаря амбулаторії загальної практики-сімейної медицини.

Також планується дооснастити фізіотерапевтичний кабінет, лабораторію, кабінети для прийому дітей та жінок необхідним обладнанням згідно з табелем оснащення, сформувати постсиндромні укладки медикаментів для невідкладної допомоги.

Головному управлінню охорони здоров'я обласної державної адміністрації Юрій Чижмаря дав доручення підготувати з числа молодих спеціалістів в інтернатурі лікаря за спеціальністю «Загальна практика-сімейна медицина» для Устя-Зеленської амбулаторії, а також провести акредитацію амбулаторії, як закладу первинної медико-санітарної допомоги.

Минулого номера наша газета опублікувала матеріал «Починати чи не починати заняття з лекції?» Йшлося про те, що студент під псевдонімом «Savі» звернувся на студентсько-му форумі до адміністрації університету з пропозицією такого змісту: «Можливо, варто замінити «семінар» на «лекцію» викладача за темою, яку вивчають, а практичну частину дати після «лекції», щоб студенти мали інформацію не лише з книжок, але й з уст професіоналів.

Пропозицію студента щодо впровадження лекції перед практичною частиною заняття підтримав ректор. Він запропонував внести її на обговорення на шпалтах газети. Пропонуємо перші відгуки викладачів і студентів щодо зазначененої пропозиції.

Почну з того, що мені імпонує позиція адміністрації університету, яка сприймає та розглядає всі новаторські ідеї, спрямовані на підвищення ефективності та якості навчання. Це цілком відповідає тим вимогам, які існують у провідних вищих навчальних закладах світу й робить нас ще ближчими до європейської системи освіти.

Існує точка зору, що лекція – це колективне спрямоване мислення студентів і викладача. Головне завдання – зробити це мислення активним і плідним. При цьому дуже важливим є контакт з аудиторією, швидка реакція на питання тих, хто слухає, встановлення зворотного зв'язку. До речі, спілкування зі студентами, які навчаються на кафедрі, та з'ясування їхньої думки щодо можливих підходів до організації цієї частини заняття, доводить, що більшість з них, обираючи оптимальну форму проведення лекційної години, віддають перевагу такому способу подачі матеріалу. Викладач розбирає ті питання, які виявилися найбільш складними для студентів під час самостійної роботи над

При запровадженні даного нововведення важливим є врахування особливостей сприйняття та засвоєння лекційного матеріалу різними людьми. Адже доведено, що лише 25% слухачів здатні повноцінно засвоїти ту інформацію, яка надходить через слуховий аналізатор, це так звані «аудіали» (audio – «чує»). Інші – візуали (visus – «побачений») краще сприймають і засвоюють інформацію, яка надходить через зоровий аналізатор. При поєднанні обох прийомів суттєво зростає коефіцієнт корисної дії навчального процесу. Саме тому доцільним є використання нових комп’ютерних технологій, яскравий ілюстративний рівень подачі матеріалу, тобто, все, що привертає увагу й підсилює враження, сприяє підвищенню зацікавленості студентів та ефективності освоєння питань теми. Зокрема, для виховання у студентів прагнення та задоволення від самого процесу здобування знань, на наш погляд, буде корисним, якщо викладач разом зі студентами здійснить пошук найсучаснішої інформації з предмету

Для досягнення цієї спільноти мети і викладачам, і студентам необхідно докласти максимальні зусилля, першим – прагнути засвоїти, другим – засвоїти. Для повноцінної, зацікавленої трансформації своїх знань студентам викладач повинен мати бездоганні фаховий та педагогічний рівні, належні викладацькі здібності, бажання й вміння цікаво зорганізувати навчальний процес, тактовно та високоморально ставитися до студентів, постійно займатись самоосвітою. З іншого боку, ефективне застосування студентами отриманих знань на практиці можливе не лише при достатньому їх обсязі, але й при вмінні аналізувати та творчо переробляти отриману інформацію.

Катерина ПОСОХОВА,
завідувач кафедри
фармакології з клінічною
фармакологією, професор

Впровадження у навчання нових педагогічних прийомів – процес обов'язковий та нескінченний. Важливо, щоб ці нововведення покращували засвоєння студентами програмного матеріалу. Тому варте обговорення й

ше розглядати під час семінару. Який саме матеріал має ввійти до «теоретичних основ», вирішує кафедра при обговоренні чергових практичних занять на методичних нарадах, але загалом ці «основи» повинні відповісти таким критеріям: а) мати конкретний, а не загальнотеоретичний зміст; б) відповідати обсягу та характеру практичної частини заняття; в) логічно підводити студентів до самостійного виконання завдань практикуму; г) виконувати певною мірою алгоритмічну та еталонну функції.

«Теоретичні основи практичної частини» ні в якому разі не повинні підмінювати теперішні семінари (триvalість яких, до речі, не дві години, як стверджує ініціатор дискусії, а півтори – з 12.30 до 14.00). Ці два компоненти заняття не рівнозначні. По-перше, лекція – монолог, семінар – діалог. По-друге, на семінарі у формі дискусії є можливість розглянути ті найважливіші загальні питання, які прямо не стосуються виконуваних студентами практичних завдань і тому не ввійшли у «теоретичні основи». По-третє, в разі ліквідації семінарів (а запропоновані 0,5 год – це практично ліквідація) студенти цілком втратять можливість висловлювати власні

сичніх лекцій з наочною демонстрацією до шести-семигодинних занять із практичною частиною і семінаром та одногодинних лекцій, доповнених комп’ютерним зображенням ілюстрованого матеріалу та подачею матеріалів підготовки до лекції. Окрім зміни тривалості заняття, змінилися акценти. Тепер студент має не лише теоретично засвоїти запропонований на занятті матеріал, а й оволодіти практичними навичками, які складають основу лікарського вміння. Керуючись засадами європейських стандартів освіти, більше часу відводиться на самостійну роботу, самоосвіту, осмислення і засвоєння знань. Не дивно, що студенти губляться при підготовці до заняття, не в змозі зорієнтуватися, а часто просто прочитати необхідну кількість матеріалу для підготовки. З цим, гадаю, і пов’язана пропозиція студента. Але яким чином викладач може викласти «теоретичні основи практичної частини», якщо, почасти, теми мають розмір розділу внутрішньої медицини? Така інформація матиме поверхневий, ознайомчий характер і не відповідатиме завданню лекції. А як бути з тими практичними заняттями, теми яких висвітлюються у запланованих програмою лекціях? І чому лекцію мають читати у межах однієї академічної групи, а не всім, хто має однакові теми. Звичайно, лекція могла б стати своєрідним «рятувальним колом» при засвоєнні деяких найбільш важких тем. Таку «наставочну» лекцію проводять перед семінарами, аби окреслити коло питань, проблем, на які необхідно звернути увагу, більш детально опрацювати. При цьому пояснюється та обґрутується загальний план засвоєння матеріалу.

Ми пропонуємо інший варіант – лекція-бесіда, коли викладач виступає в ролі інформатора і в ролі співрозмовника. Під час такої лекції можна буде не лише структурувати вивченій студентами матеріал, звернути увагу на найбільш проблемні для засвоєння питання, але і визначити рівень підготовки студента до практичного заняття тобто відмінний рівень знань. Попри це, хотілося б звернути увагу студентів на методичні рекомендації. Це основний орієнтир і план для студента за вивчення теми та підготовки до заняття. Керуючись настановами методичних рекомендацій, не важко виділити основні, найбільш важливі питання теми, логічно побудувати самостійну роботу з підготовки до заняття.

Наталя ВЕРЕЩАГІНА,
доцент ТДМУ

думки, а викладач втратить засіб з'ясувати рівень їх підготовки.

Запропонований студентом алгоритм заняття, звичайно, не підтримує. 45-хвилинна лекція на початку заняття не повинна спотворити вже напрацюваний алгоритм, до якого звикли студенти й викладачі. Пропоную лише на 45 хвилин скротити практичну частину. Але оскільки «теоретичні основи», за моєю уявою, будуть стосуватися практичної діяльності студентів на занятті, то їх цілком резонно можна вважати складовою практичної частини.

Заради об’єктивності не приховую, що прогнозую і деякий негативний, а саме – розхолоджуючий ефект цього нововведення. Мотивація студентів до самостійного опанування навчального матеріалу напередодні заняття може знизитися.

Василь ФАЙФУРА,
професор кафедри
патофізіології

Викладання пропедевтики внутрішньої медицини за останні роки пройшло декілька етапів: від двогодинних занять та двогодинних кла-

темою. І навпаки, меншу користь може дати переповідання викладачем відомих постулатів, які містяться у підручнику чи інших літературних джерелах, перед недостатньо підготовленою аудиторією. За відсутності базових знань студентів з тем, які розглядаються на занятті (такий ризик існує, якщо студенти будуть неправильно тлумачити основну мету даного нововведення), рівень засвоєння інформації та здатність до її аналізу будуть суттєво знижуватися. Достатній рівень базової підготовки студентів, іхня активність при попередній роботі над темою з використанням доступних ресурсів, у тому числі матеріалів, представлених на WEB-порталі університету (презентації лекцій, матеріали для підготовки до лекцій, до практичних заняттів, електронний табличний фонд, відеофільми), участь у програмі «Moodle», є запорукою створення необхідної творчої атмосфери при проведенні лекційної години. За таких умов ця частина заняття сприятиме розвитку пізнавальних інтересів студентів, спонукатиме їх до активної діяльності, формуватиме в них наукове та пізнавальне мислення та прагнення до систематичного оволодіння знаннями.

чи відповідей на складні запитання, використовуючи такі системи, як Google, PubMed, FreeMedicalJournals. З цих міркувань, можливо, є сенс дещо розширити можливості цієї години, назвавши її не «лекційна година», а, наприклад, «лекція проблемного та діалогового типу».

Доведено, що процес сприйняття матеріалу під час лекції можна поділити на чотири фази: початок – 4-5 хв., оптимальна активність – 25-30 хв., фаза зусиль, коли слухач змушує себе сконцентруватись на матеріалі, – 10-15 хв., фаза значної втоми. Тому цілком раціональним є часовий проміжок у 45 хвилин, який запропоновано відводити на цю частину заняття. Навіть якщо викладач вимушене засвоєння матеріалу, то він не заважає. Багато студентів лекцій не слухає і не нотує. Тому скорочення тривалості курсових і потокових лекцій до однієї астрономічної години було вправданим. Щоправда, механізмом компенсації виступає у даному разі розгорнуті тексти лекцій з ілюстраціями на веб-сторінках кафедр.

Важаю, що введення 45-хвилинних лекцій на початку заняття (перед практичною частиною) може виявитися корисним. Але цей вступний фрагмент не може бути повноцінною лекцією, як сказано в проекті. На мою думку, він повинен нести інше, сутто прагматичне навантаження, а саме – стати «теоретичною основою практичної частини заняття» (як звучить у назві) і сприяти, таким чином, реалізації професійно-орієнтованого навчання. Теоретичні питання доцільні-

думки, а викладач втратить засіб з’ясувати рівень їх підготовки.

Запропонований студентом алгоритм заняття, звичайно, не підтримую. 45-хвилинна лекція на початку заняття не повинна спотворити вже напрацюваний алгоритм, до якого звикли студенти й викладачі. Пропоную лише на 45 хвилин скротити практичну частину. Але оскільки «теоретичні основи», за моєю уявою, будуть стосуватися практичної діяльності студентів на занятті, то їх цілком резонно можна вважати складовою практичної частини.

Заради об’єктивності не приховую, що прогнозую і деякий негативний, а саме – розхолоджуючий ефект цього нововведення. Мотивація студентів до самостійного опанування навчального матеріалу напередодні заняття може знизитися.

Василь ФАЙФУРА,
професор кафедри
патофізіології

Викладання пропедевтики внутрішньої медицини за останні роки пройшло декілька етапів: від двогодинних занять та двогодинних кла-

Руслан ЗАВАЦЬКИЙ,
студент медфакультету,
голова студентської ради
університету

ПОДАРУНКИ ВІД СВЯТОГО МИКОЛАЯ ТА АДМІНІСТРАЦІЇ

За традицією з нагоди Дня святого Миколая в студентському кафе «Ескулап» відбулася святкова вечеря, на яку запросили студентів-сиріт. У нашому університеті навчається 23 таких юнаків і дівчат. Зі святом Миколая, наступаючим Новим роком і Різдвяними святами їх привітав пер-

народження Ісуса Христа, сина Божого, який віддав своє життя заради спасіння людей, – зазначив Ігор Романович. – Фах, який ви обрали, теж вимагає великої самовіддачі. Професійний обов'язок медика – допомогти людині оздоровити тіло та душу. Хтось з вас мріє стати лікарем,

шій проректор ТДМУ, професор Ігор Мисула.

– Ці дні оповіті особливим чарівністю й душевним теплом. Все більче Різдвяне свято і радість наповнює серце від думки про

хтось – провізором. Але мріяти недостатньо. Щоб ви могли зреалізувати власну мрію, адміністрація університету створила належні умови. Ви маєте можливість навчатися, забезпечені

гуртожитком. Щиро хочемо, щоб ви досягли успіху й підтримуватимемо вас морально та матеріально. Якщо будуть якісь труднощі – звертайтесь до адміністрації університету. Ви завжди можете розраховувати на нашу допомогу та розуміння.

Ігор Романович побажав студентам здоров'я, щастя й

ВЛАШТУВАЛИ ДІЯМ СВЯТО

дитина отримала солодкий подарунок від святого Миколая.

Дійство зорганізувала університетська профспілка. Вона ж подбала і про те, щоб наповнити торбу святого Миколая подарунками для малечі.

Оксана БУСЬКА

З особливим нетерпінням святого Миколая чекали діти. Напередодні разом зі своїми батьками – викладачами й студентами нашого університету – вони зібралися в актовій залі ВНЗ по-дивитися концерт. На сцені виступали юні артисти з Центру дитячої творчості. А потім кожна

здійснення задумів. До теплих побажань долучився і голова профспілкової організації університету Юрій Угляр. Від профкому кожному студенту вручили солодкий подарунок. Старший викладач кафедри фармакогнозії з медичною ботанікою Іванна Кернічна зачитала наказ ректора ТДМУ, члена-кореспондента АМН України, професора Леоніда Коваличчука про надання студентам-сиротам матеріальної допомоги. Кожному – по 2400 гривень.

У гарному настрої, сідаючи за святковий стіл, хлопці й дівчата дякували адміністрації університету, яка цього дня виконала місію святого Миколая.

**Оксана БУСЬКА,
Ярослав СТАРЕПРАВО (фото)**

ПРО ПРИЗНАЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ СТИПЕНДІЇ СТУДЕНТАМ ВІШІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Кабінет Міністрів України призначив академічну стипендію студентам вішіх навчальних закладів на I семестр 2009/10 на-вчального року. Є серед них і тернополяни.

Стипендію призначено:

Христині Сергіївні ГРИЖУК – студентці 5 курсу Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського.

ЛІРА ГІППОКРАТА – ЗВУКИ ЧАРІВНІ. ЦЕ СТУДЕНТСЬКЕ СВЯТО – ТАНЦІ І ПІСНІ

Як кажуть, не хлібом єдиним живе людина. Яким би цікавими не були робота та навчання, але душа все одно бажає свята. Не є винятком і студенти-медики та медичні працівники. Тож п'ятий рік поспіль відбувається Всеукраїнський фестиваль-конкурс мистецтв вищих медичних навчальних закладів України «Ліра Гіппократа».

А нам таки є чим пишатися. Ще у 2005 році Міністерство охорони здоров'я і Міністерство культури України разом з Тернопільським державним медичним університетом ім. І.Я. Горбачевського, Національними телеві радіокомпаніями України започаткували нову традицію – проведення Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Ліра Гіппократа». Перший стартував у Тернополі.

чіннікова, виконуючи пісню «Вручу свою долю вітру». Василь Липовий теж зірвав шквал оплесків, прочитавши гуморески Богдана Бастика «Колотнеча» та «Беріть приклад» і отримав ще одну I премію. В гумористичному жанрі змагалися четверо учасників, і серед них – майстер гумору, єдиний учень Павла Глазового, поет-сатирик Віктор Євтушенко, який отримав гран-прі фестивалю. Наблизялася 15 година, а конкурс у хореографічному жанрі був у розпалі. І тут наші студенти мали чим здивувати. Конкурсна програма налічувала 34 хореографічні номери, серед них був і номер шоу-балету «Фіеста» (Олена Цибік, Оксана Андроняк, Ірина Боднарчук, Катерина Ямош, Анна Поліщук). Дівчата привезли на конкурс справжній «Бродвей», елементи якого вперше були представлени у мюзиклі «Chicago» на пісню «Ace the jazz». Яскраві образи та оригінальне виконання принесли балету III премію.

Шоу-балет «Фіеста»

Цього ж року фестиваль «приїхав» в Дубно Рівненської області, де відбувся на базі місцевого медичного коледжу. Хочеться висловити вдячність суддям і людям, які подарували нам це свято: художньому керівникові, заслуженому діячу мистецтв України Вікторові Герасимову, головному режисеру-постановнику Євгеніві Ваврику, головному балетмейстеру, лауреату міжнародних конкурсів Світлані Гриляк, музичному керівнику, композитору Володимиру Галярі та директору програми – Леоніду Дехтеренку.

Конкурсна програма складалася з кількох жанрів: хореографія, вокал, хорове мистецтво, літературне читання та оригінальний жанр. А учасники фестивалю приїхали чи не з усієї України. Вокальній жанр представляли наші чарівні студентки Аліна Овчиннікова та Ольга Шуклінова, які після своїх сольних виступів не залишили суддям вибору, полонивши їх своїм голосом, і привезли в університет дві I премії. Ольга Шуклінова виконала пісні «Приречена» на слова Ю. Рибчинського та «Вибираї» (слова М. Бурмаки, муз. С. Куценка). Під час гала-концерту запальними ритмами самби полонила залу Аліна Ов-

ченко, концертний артист, який здобув III премію. Учасники конкурсу та шоу-балет «Фіеста» висловлюють щиру подяку за допомогу та сприяння у підготовці до фестивалю ректорові ТДМУ, члену-кореспонденту АМН України, професору Леонідові Коваличчуку та заступнику декана медичного факультету Галині Крицькій. Вдячні ми також вправному водію Ярославу Кульчицькому за відповідальність, сумлінність і вболівання за нас, аматорів сцени.

**Олена ЦИБІК,
студентка, лауреат
фестивалю «Ліра Гіппократа»**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕДИЦИНІ

«Тридцять років плідної роботи та творчих звершень», – так окреслив період становлення і розвитку факультету післядипломної освіти декан факультету, завідувач кафедри терапії і сімейної медицини, професор Євген Стародуб. Це був певний поступ вперед, який дав щедрі плоди.

Факультет удосконалення лікарів був відкритий при Тернопільському медичному інституті 1979 року згідно з наказом МОЗ УРСР від 26 лютого 1979 року. Першим його деканом став доц. Л.М. Хо-

Їх всебічно висвітлила науково-практична конференція, присвячена 30-літтю факультету післядипломної освіти. У ній взяли участь понад 240 науковців і практикуючих лікарів з Тернопільщини, Львівщини, Івано-Франківщини, Буковини. Серед присутніх були 15 докторів медичних наук, 21 доцент.

життя нових медичних технологій з використанням сучасної техніки, чого не завжди вистачало на базах клінік м. Тернополя. Першого грудня 1995 року на базі Рівненського обласного лікувально-діагностичного центру створили кафедру

Тісна співпраця факультету із закладами практичної охорони здоров'я дозволяє оперативно реагувати на їхні потреби, що і стало передумовою створення у вересні 2003 року кафедри травматології та ортопедії з комбустіологією ФПО, яку очолив доктор медичних наук О.В. Ролік, а курсом комбустіології почав керувати відомий учений, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, доктор мед.наук, проф. В.В. Бігуняк. З вересня 2004 року завідувачем кафедри став доктор мед.наук, проф. О.М. Единак.

Нині всі кафедри нашого факультету очолюють доктори медичних наук, професори. На кожній кафедрі працює 2-3 професори, 3-4 доценти, а всі асистенти мають ступінь кандидата медичних наук. Успішно діє курс малоінвазивної та інших лапароскопічних технологій.

ФПО співпрацює з двома контингентами лікарів: лікарями-курсантами та лікарями-інтернами. 2006 року на ФПО відкрили інтернатуру для провізорів із спеціальності «загальна фармація» та «клінічна фармація». За цей час завершили навчання 455 провізорів-інтернів. З серпня цього року розпочали навчання в інтернатурі з фаху «стоматологія», перший набір склав 100 лікарів-інтернів. Ці дві нових спеціальності збільшили кількість інтернів більше, ніж удвічі.

За період існування факультету післядипломну підготовку пройшли понад 21 тисяча лікарів-курсантів і отримали сертифікат спеціаліста понад 4000 інтернів.

У навчальному процесі кафедри факультету широко використовують найновітніші технології викладання

предметів, аудіо-, відеотехніку, компакт-диски з відповідною навчальною тематикою, телекомунікаційні лекції, комп'ютерні тренінгові та контролюючі програми, але максимальну увагу звертають на практичну участь лікарів в освоєнні сучасних методів діагностики та лікування хворих.

Значні досягнення є і в науковій роботі. За цей час захищено 10 докторських дисертацій, 24 кандидатських дисертацій. Виготовлено чотири компакт-диски. Викладачі щорічно консулютують майже 17000 хворих у лікувальних закладах міста й області, виконують 60-70 % усіх операційних втручань у базових клініках, де також впроваджують найновіші технології. Асистенти курують майже 300 хворих у базових відділеннях.

Висока педагогічна майстерність та професіоналізм, принциповість, вимогливість і доброзичливе ставлення до слухачів, які приїжджають на курси, – все це сформувало імідж факультету серед медичних ВНЗ післядипломної освіти, підняло його рівень.

Історії та сучасності кафедри хірургії ФПО присвятив свій виступ завідувач кафедри, професор Ігор Дзюбановський. Цікаві доповіді про історію й сьогодення кафедр акушерства і гінекології, терапії та сімейної медицини, педіатрії зробили професор Алла Бойчук, Олена Самогальська та Наталія Банадига.

Учасники науково-практичної конференції на двох пленарних заходах розглянули актуальні питання в галузі хірургії, педіатрії, акушерства та гінекології. Зокрема, про сучасні тенденції у виборі хірургічного лікування хворих з ускладненими формами виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишki доповідав професор І. Дзюбановський (ТДМУ), про особливості використання транексаму в гінекологічні та акушерські хірургії – професор А. Бойчук (ТДМУ), про особливості викликаних транексаму в гінекологічні та акушерські хірургії – професор А. Бойчук (ТДМУ), про сучасні підходи до діагностики та лікування внутрішньопечінкового холестазу – професор Н. Вірстюк (Івано-Франківський національний медичний університет). Велику зацікавленість викликали також виступи науковців нашого університету – професорів Наталії Банадиги («Сучасні тенденції формування, перебігу та лікування алергічних захворювань у дітей»), Бориса Рудика («Первинна і вторинна профілактика атеросклерозу»), Олени Самогальської («Зовнішньосекреторна недостатність підшлункової залози і методи її корекції») та інших учасників конференції.

У рамках конференції відбудеться

науковий симпозіум молодих вченіх. Виступили представники Тернопільської, Львівської, Закарпатської областей.

«Теми доповідей були актуальними, обґрутованими, цікавими, з використанням нових методик обстеження та лікування», – розповіла аспірант Наталія Лобанець. В 21 ст. у структурі захворюваності дедалі частіше зустрічається поєднана патологія, яка потребує своєчасної діагностики та лікування, тому щість доповідей були присвячені саме цій проблематиці.

Ігор МИСУЛА, перший пропектор ТДМУ, професор

Євген СТАРОДУБ, професор ТДМУ

ромський, а в подальшому – доцент М.Т. Герасимець, професори Є.М. Стародуб, Л.М. Охримович, А.Г. Шульгай і знову Є.М. Стародуб. Фундаторами факультету були доценти Г.Т. Борсук (акушер-гінеколог), Я.Д. Галицький (терапевт) і Л.М. Хоромський (хірург). У травні 1979 року розпочали роботу колективи нових кафедр, серед яких була й четверта кафедра факультету – педіатрії. Кафедру акушерства та гінекології очолила проф. М.Б. Розуменко, педіатрії – доц. Є.Ф. Бузько, терапії – д-р мед.наук С.Г. Вайнштейн, хірургії – проф. А.Г. Гаджієв, які приїхали до Тернополя з різних міст тодішнього Радянського Союзу.

За час існування факультету з різних причин змінювалися завідувачі кафедр. Кафедру акушерства та гінекології з 1988 року очолив проф. М.І. Жиляєв, в подальшому нею керувала доц. Н.М. Олійник, а зараз – проф. А.В. Бойчук. Кафедрою педіатрії з лютого 1985 року завідувала проф. Л.М. Слободян, її змінила на цій посаді доц. В.Ф. Лобода, а з 2001 року кафедру очолює проф. Н.В. Банадига. Кафедрою терапії з серпня 1988 року керує проф. Е.М. Стародуб, у 2002-му її перейменували у кафедру терапії та сімейної медицини. Кафедру хірургії 1980 року очолив проф. В.Г. Микуляк, а з 1985 року – доц. Л.М. Хоромський. З 1992 року керівником кафедри є проф. І.Я. Дзюбановський.

У лютому 1984 року на факультеті зорганізовано курс медичної статистики, яким керував проф. О.М. Голяченко. Становленню і розвитку цього курсу сприяли доц. Г.Г. Конопелько, асистент В.Б. Козак, Л.М. Романюк, З.Є. Баб'як.

У січні 1987 року на факультеті було відкрито п'яту кафедру – кардіології, базою якої стали два кардіологічних відділення Тернопільської обласної клінічної лікарні. Очолив її проф. Б.І. Рудик.

Час вимагав впровадження у

почав функціонувати курс медичної реабілітації. Очолив його головний лікар санаторію В.І. Мартинюк. У листопаді 2001 року курс об'єднали з новоствореною кафедрою фізіотерапії, медичної реабілітації та курортології, завідувачем якої є доктор медичних наук, професор І.Р. Мисула. На курсі для лікарів-інтернів і субординаторів викладають основи медичної реабілітації в терапії, ортопедії, травматології, педіатрії, неврології, хірургії, гінекології. Приділяють особливу увагу застосуванню природних і преформованих фізичних факторів, лікувальної фізкультури, володіння технікою масажу, методами мануальної та кінезотерапії.

Тематична структура виступів була такою: 7 доповідей присвячені важливим проблемам у гастроендерології, одна – кардіології, одна – остеоартрозу.

Висвітлюючи гастроenterологічні проблеми, молоді науковці розкрили актуальні питання виразкової хвороби шлунка та ДПК, алкогольних цирозів печінки, гастроезофагальної рефлексної хвороби (GERX), жовчнокам'яної хвороби.

Особливу увагу зосередили на цукровому діабеті (ЦД) другого типу. Ожиріння – це «хвороба» цивілізації. «Актуальною залишається проблема ЦД тип 1, кількість таких хворих неухильно зростає з кожним роком. Тактика ведення хворих на виразкову хворобу шлунка із супутнім ЦД тип 1 є доволі складною та вимагає постійної корекції», – наголосила аспірант Закарпатського медуніверситету О. Олійник у своїй доповіді «Тактика лікування хворих на виразкову ДПК, поєднану з цукровим діабетом».

Не втрачають актуальності захворювання серцево-судинної системи. Артеріальна гіпертензія (АГ) з діастолічною дисфункциєю лівого шлуночка (ЛШ) призводить до зниження якості та тривалості життя пацієнтів. Цим обумовлена рання діагностика патології. Діагностична програма увібрала варіабельність ритму в хворих на АГ з діастолічною дисфункциєю ЛШ. Про це йшлося в доповіді клінічного ординатора кафедри терапії та сімейної медицини ФПО ТДМУ О. Яреми.

Молоді науковці вникали у суть порушених колегами тем, виникала активна дискусія. Учасники симпозіуму обмінялися досвідом, інформацією щодо нових впроваджень у сфері діагностики та лікування. Зав'язалися дружні взаємини між молодими вченими.

**Оксана БУСЬКА,
Ярослав СТАРЕПРАВО (фото)**

ВІТАЄМО!

380-РІЧЧЯМ!

16 грудня виповнилося 80 років від дня народження ветерана університету, кандидата медичних наук Миколи Олександровича САЛАЙДИ.

Вельмишановний Микола Олександрович!

Сердечно вітаємо Вас з 80-літтям. Колектив ТДМУ пам'ятає і цінує Вас як висококваліфікованого науковця-хірурга і педагога, Ваш внесок у становлення університету, національно-патріотичне виховання студентської молоді.

Бажаємо Вам доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, щасливого довголіття.

Ректорат ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

.....•Погляд зблизька•.....

ХОЧЕ ЛІКУВАТИ СЕРЦЯ ЛЮДЕЙ

Приїхавши на навчання в Україну, Якуба Кулібалі обрав ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського.

— Добре знайомі, які вже закінчили наш університет, розповідали мені про нього з ентузіазмом і натхненням, — каже юнак.

— А ще на мій вибір вплинули батьки, які покладають на мене великі сподівання і хочуть, щоб я отримав гарні знання. Як відомо, ТДМУ — один з кращих медичних ВНЗ України і має гарні традиції навчання іноземців.

Нині Якуба Кулібалі студент першого курсу медичного факультету. Навчається в україномовній групі, разом з українськими студентами. Каже, що проблем у спілкуванні не виникає. Хоча на перших порах вимовляти такі несхожі на звичні, знайомі здитинства слова було складно. Запитую, які слова вивчив найперше.

— Чомусь найшвидше запам'яталося гарне українське вітання «Добрий день». Воно дуже мелодійне, милозвучне.

Батьківщина Якуба Кулібалі — Малі. Дивовижно красива країна з привітним народом і стародавньою культурою.

— Мої батьки мешкають у столиці Малі — місті Бамаку. Нас, дітей, у сім'ї п'ятеро. Молодша сестра — студентка університету, старші вже працюють. Я рік іх всіх не бачив, — смутнішають очі моого співрозмовника. — Але час летить. Мине зима, а за нею — літо й канікули. На канікулах маю намір відвідати рідних, які чекають мене з нетерпінням. Поки що спілкуємося телефоном та з допомогою «Інтернету».

— У майбутньому хотіли б стати...

Харкові.

— А що приваблює в Тернополі?

— Місто зелене, затишне, озеро дуже гарне. Люди вівчливі.

— Наближається свято Нового року. Яким був для вас 2009-й і що чекаєте від 2010-го?

— Цей рік, проведений далеко від дому, був дуже цікавим, пілігрімом. Більше того, визначальним. Я став студентом, у мене з'явилось багато нових друзів. Планую успішно скласти сесію і наступного року продовжити навчання, щоб здобути вищу медичну освіту, а, повернувшись на батьківщину, зробити успішну кар'єру.

**Лідія ФЕДОТОВА,
Ярослав СТАРЕПРАВО (фото)**

16 грудня виповнилося 80 років від дня народження ветерана університету, кандидата медичних наук Миколи Олександровича САЛАЙДИ.

Вельмишановний Микола Олександрович!

Сердечно вітаємо Вас з 80-літтям. Колектив ТДМУ пам'ятає і цінує Вас як висококваліфікованого науковця-хірурга і педагога, Ваш внесок у становлення університету, національно-патріотичне виховання студентської молоді.

Бажаємо Вам доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, щасливого довголіття.

Ректорат ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

.....•ЛАУРЕАТИ•.....

ОЛЬГА ПАВХ: «МЕНІ ПОТАЛАНИЛО З УНІВЕРСИТЕТОМ І НАСТАВНИКАМИ»

За науково-практичні здобутки в галузі фармації аспідент кафедри фармацевтичних дисциплін ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського Ольга Павх стала лауреатом обласної профспілкової премії ім. С. Подолинського. Привітавши Ольгу Ігорівну з цією приємною подією, попросила її розповісти про себе та наукові інтереси.

— Медициною, і зокрема, фармакологією зацікавилася ще в школі. Ходила також на заняття в Малій академії наук України. 2000 року взяла участь у конкурсі-захисті наукових робіт МАН і стала призером другого етапу конкурсу.

— Тему наукової роботи пам'ятаєте?

— «Вплив фітонцидів деяких рослин на мікрофлору повітря в закритих приміщеннях». Допомогла ж мені вивчити та розкрити її мій науковий керівник — професор Світлана Михайлівна Марчишин, на той час — завідувач кафедри фармакогнозії, пізніше — перший декан фармацевтичного факультету ТДМУ. Вона налаштувала мене на продуктивну творчу працю, науковий пошук і пізнання. Власне, тоді я й вибрала своїм фахом фармацевтику і ніколи не шкодувала про свій вибір.

Маючи статус переможця конкурсу МАН, у ТДМУ вступила за результатами співбесіди. І далі здобувала знання вже в рідному університеті. Участь у роботі студентського наукового товариства дала можливість ці знання вдосконалювати та поглиблювати. Коли почала вивчати технологію лікарських засобів, ще раз переконалася, що це — мое. До наукової роботи долучилася з другого курсу. Доповіді, секційні заняття, участь у студентських конференціях, симпозіумах, жваві дискусії — все це стало частиною моїх студентських буднів.

— **2003 року ваша наукова доповідь була визнана кращою на міжнародному конгресі студентів медичних ВНЗ і молодих вчених, який традиційно щороку відбувається в НОК «Червона калина» нашого ВНЗ.**

— Тоді я отримала свою першу студентську відзнаку. Потім на XI міжнародному конгресі студентів-медиків і молодих вчених 2005 року мені вручили диплом

— за перше місце в конкурсі наукових робіт.

— Ви також представляли рідний університет на студенських симпозіумах в інших країнах та в містах України.

— Торік у вересні була учасницею міжнародного «Колоквіум фармацевтичного» в Познані (Польща). В листопаді 2008-го запросили у Вітебськ (Білорусь), де відбувалася міжнародна конференція студентів і молодих вчених «Студентська медична наука». У березні цього року виступила на науково-практическому

рослинних настойок та ефірних олій». 19 листопада відбувся по-передній захист, так звана кандидатська аprobacія. Попереду — засідання спеціалізованої вченої ради.

— Ваші батьки — викладачі і ви самі читаєте лекції з технології парфумерно-косметичних засобів студентам п'ятого курсу. Можна сказати, що культ знань і науки притаманний вашій родині?

— Мабуть, так. Батьки все життя займалися викладацькою та науковою роботою. Тато — його звали Ігор Іванович, і мама — Степанія Петрівна — доценти Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Сестра теж педагог, захистила кандидатську дисертацію.

— Лекції, робота над дисертацією... Навантаження неабияке. Як вистигаєте?

— Скоротила ніч. Хоч це, звісно, жарт. Просто навчилася цінувати кожну хвилину, бо треба багато працювати, готуючи матеріали для тестів, практичних занять і лекцій. Навчальному процесу приділяю максимум уваги.

— Крім роботи, маєте ще якісь захоплення?

— Люблю подорожувати. Цього літа відкрила для себе

Польщу. До того — Угорщину, Францію й Швейцарію. Вмію в'язати, вишивати. Люблю приготувати рідних і друзів смачною солодкою випічкою. Всьому цьому навчилася у мами. Моя мама — чудова господиня. Але найбільше мене цікавить косметологія та розробка нових косметичних засобів.

— Цікаво, косметиці яких фірм віддаєте перевагу?

— Не купую косметичних засобів, не бачу в цьому потреби. Готую їх сама.

Гарний багаж знань винесла зі стін університету Ольга Павх. І свою подальшу долю вона пов'язує з фармацевтикою та косметологією, мріє зробити значний особистий внесок в їх розвиток.

Успіхів вам, Ольго, в житті та в науці!

Оксана БУСЬКА

Вісті

У МИШКОВИЧАХ — НОВА АПТЕКА

Відтепер мешканцям Мишкович за медикаментами не потрібно їхати до Тернополя — нещодавно у селі відкрили аптечний кіоск.

Два роки не працювала у Мишковичах аптека. Коли виникла потреба у медикаментах, доводилося їхати до обласного центру. Цю проблему в

селі за сприяння місцевої влади допомогли вирішити. У новому аптечному кіоску є всі необхідні лікувальні засоби. Про наявність медикаментів мишковичани можуть дізнатися за телефоном. За допомогою телефонного зв'язку вони також мають можливість замовити препарати. Аптечний кіоск у селі працює 12 годин: з 8.00 до 20.00.

Сільський голова Мишкович

Андрій Сіцбайло задоволений тим, що в селі запрацював аптечний кіоск. Місцева влада завжди йде назустріч підприємцям, які відкривають у селі бізнес. Адже це не лише поповнення місцевого бюджету, а й нові робочі місця. В аптечному кіоску, для прикладу, провізорами працюють мешканці села Марія Архітка і Тарас Федик.

Марія БЕЗКОРОВАЙНА

ГОЛЛАНДСЬКА ФІЗІОТЕРАПІЯ – ОЧИМА ТЕРНОПЛЬСЬКИХ ВІКЛАДАЧІВ

Надія Рега, асистент кафедри клінічної імунології, алергології та загальної медицини, та я мали можливість поїхати до Голландії на симпозіум і стажування з фізіотерапії та фізичної реабілітації.

Саксоніанський університет прикладних наук на 14 днів став нашою другою домівкою. Навчається в ньому майже 12 тисяч студентів, викладачів – 220. Освіта – платна. Голландський студент за рік навчання сплачує близько 1500-1700 євро. Іноземні студенти платять більше 5500 євро. Безкоштовне навчання тут – велика рідкість, на рік таких випадків хіба 2-3.

Середня стипендія від 400 до 500 євро (отримують напівсріди, сироти, інваліди), кількість стипендій обмежена. Всі студенти десь підпрацьовують, це виховує самостійність, вчить цінувати гроші та процес їхнього заробляння, планувати свої витрати. Варто задуматися нашим студентам...

Філіали університету розміщені в містах Апельдорн, Девентер. На медичному факультеті готовять спеціалістів-бакалаврів з фізіотерапії, фахівців з подаєтром (4 роки навчання, вчаться виготовляти протези від ручних методик до найскладніших моделей, що виготовляють та обробляють на найсучасніших комп'ютеризованих станках). Спеціальність дуже необхідна, високо оплачується. Наші колеги – лікарі з Польщі (Краківський та Бєла-Подлеський університети) приїхали сюди для встановлення контактів і вивчення цього фаху.

З 2010 року на базі Саксоніанського університету будуть готовувати лікарів за програмою masters degree – Musculoskeletal. Навчання – чотири роки англійською мовою, з них три роки студенти будуть вчитися в Осло (Норвегія).

До речі, багато студентів з Німеччини та Норвегії навчаються в Голландії (фінансово – дешевше, а якість – та ж). У університеті майже 20 % студентів – іноземці.

Медичним сегментом університету є Health school (школа здоров'я). У ній – чотири факультети: фізіотерапія – 800-900 студентів, медсестринство – 800-900 студентів, подаєтром (спеціаліст-протезист, не стоматологічний) – 100-150 студентів, менеджмент в охороні здоров'я – 100 студентів. Цих фахівців готовують за програмою бакалаврів, тобто чотири роки.

Цікаво, що на тиждень студент слухає викладача (на заняттях) 18-20 годин. Решта часу – самопідготовка («Інтернет», бібліотека і т.д.). Функції викладача тут більше як диспетчерські, менше – як оцінюванча.

Університет вразив нас своєю елегантністю, довершеністю форм (виглядає як тюльпан, центральний корпус – це його центр, а пелюстки – це навчальні корпуси, бібліотека і т.д.). Всюди все просто й досконало: ескалатори, системи передачів, комфорт.

Всі доброзичливі, усміхнені, стиль одягу – демократичний, як кому зручно. Це стосується як студентів, так і викладачів. Єдиною людиною, яка була при костюмі та в краватці, виявився декан школи здоров'я пан Френс Пол.

Вражают рівноправні та партнерські взаємини між викладачами

та студентами. У вестибулі нас зустріли старшокурсники-волонтери, вони вручили бейджики, папки з інформацією про симпозіум, показали місце проведення заходу.

18-19 червня тут проводився вчетверте симпозіум, присвячений глобалізації в сфері охорони здоров'я, професіоналізму без кордонів у галузі медицини. Його учасниками були практичні лікарі та науковці з Австралії, Бельгії, Голландії, Норвегії, Польщі, Північної Америки, Сурінаму, Туреччини, України, Великобританії, В'єтнаму. Дуже сподобався вислів, який став лейтмотивом цього заходу: «Світ (професійний) є значно більшим, ніж вигляд з твоєї вікна». Це є суть сучасного

ладу. При порушенні цих показників лікар дає негайно поради й рекомендації хворому, керує його лікуванням. У країнах ЄС це вже практикується, хоча дорого вартує.

Багато виступів присвятили проблемам навчання в різних галузях медицини, спортивній медицині, розвитку вузько профільних технологій.

Надія Рега, асистент клінічної імунології, алергології та загальної медицини, взяла активну участь у тій секції симпозіуму, де обговорювали питання співпраці та розвитку в галузі медсестринства.

Родзинкою був в'єтнамський проект (голландська сторона під час симпозіуму уклала угоду про надання можливості для навчання в Сак-

импозіум завершився 19 червня вечіркою в Grand Cafe, де важні професори, викладачі, лікарі перетворилися на запальні танцюристів, інтелігентних мачо, що навіть ніколи цього і не уявив би.

Далі ж на нас чекало стажування в шпиталях та медичних центрах.

Розпочали зі шпиталю Twente Spectrum Century. Він розміщений неподалік від центрального корпусу університету, складається з двох будівель (стара католицької) та нової (нейтральної). З'єднані вони своєрідним мостом-містком, його довжина 700 метрів, а ширина коридору така, що може вільно пропікати фура, уявляєте?

Шпиталь розрахований прийняти до 80 тисяч хворих на рік, ліжок – 600, в шпиталі – 80 лікарів, з них 45 – фізіотерапевти, 6 інтернів, логопед, лікар-ергометрист (відновлює навики повсякденного життя у хворих, які перенесли різного виду втрати пам'яті). Поліклінічний відділ приймає до 25 тисяч хворих на рік.

У шпиталі працюють 1000 медсестер, 25-30 хірургів. Тут спеціалізується з надання серцево-судинної допомоги, лікують внутрішні хвороби, ментальні розлади.

У планах керівництва лікувального закладу – будівництво нового корпусу. Ознайомилися тут з кімнатами-симулаторами (вітальні, кухні, невеличка домашня майстерня), де хворі заново вчаться користуватися мийкою, кавоваркою, чайником, телевізором, порохоятлом. Цим займається лікар-ергометрист.

Мали змогу попрацювати на сучасному фізіотерапевтичному устаткуванні (світлолікування, лазеротерапія).

Кожного дня, коли зустрічалися з нашим куратором, фізіотерапевтом, шефом відділу міжнародних зв'язків, Улом Делісом, він запитував: «Ви не втомилися?» «Ні, – відповідали.

– Давайте нам інформацію, у нас мало часу, а завдань багато».

«Сьогодні побуваємо у славнозвісному Roessingh (Руссінг) центрі

– це відомий на всю Європу реабілітаційний центр», – оголосив Уіл.

Він був створений 1946 року.

Працює у п'яти напрямках: а) лікування дорослих та дітей з особливими потребами; б) лікують хворих з хронічним бульовим синдромом; в) лікують пацієнтів, що мають проблеми з пасажем повітря у легенях та дихальних шляхах; г) лікування хворих з психо- та комунікативними проблемами.

Руссінг-центр має ліжок для дорослих – 125, ліжок для дітей – 25, поліклінічний прийом (дорослі) – 225 відвідувань за тиждень, поліклінічний прийом (діти) – 200 відвідувань за тиждень, персонал центру – 450 чоловік. Центр співпрацює з університетом Twente,

який славиться технологічними розробками для потреб медицини. До речі, без попереднього запису (5-7 днів заздалегідь) ні в шпиталь, ні в центр, ні у відділ або палату не потрапиш – тебе просто не пустить служба охорони, розумно, правда? Все продумано й розплановано, немає натовпу, трати нервів, черг, економія часу і здоров'я.

Руссінг-центр вразив нас свою площею, інтер'єром, простором, багатством апаратури. Нам показали басейн, де регулюється висота

дна, це зручно, коли займаєшся з малими дітками або ампутантами, спінальниками на візках (це тут теж продумано). Хворі після інфаркту грають у футбол з лікучими лікарями у спортзалі на 4-5 день після нападу, а масаж нижньої кінцівки (на прохання старшого віку чоловіка) лікар робив через штанину. Пацієнт і його приватне тут – святе. У всіх залах, палатах, кабінетах – маса тренажерів, фітнес-центрів, гантелей, фітболів. І з усім оцім працюють люди в літах, з різними вадами. Працюють з нахненням та задоволенням!

Показали нам легковик (симулатор), який виготовили студенти Саксоніанського університету для потреб людей з амнезією. На ньому пацієнти відновлюють навики поводження біля машини та все-радині авто (як відчиняти двері, користуватися кермом, клаксоном і т.д.). Зрозуміло, що це авто не їздить і не має двигуна.

При центрі є спеціаліст-інструктор, який готує інвалідів для їзди на автомобілі спеціально для цього облаштованому. До його фахових порад прислухаються і спеціалісти, що виготовляють різноманітні протези. Співпраця цих фахівців полегшує життя інвалідам, що проходить тут курс лікування.

Вразив нас і манеж для дорослих та дітей, де вібрує підлога та бокові стінки, тут проходять лікування люди з патологією вестибулярного апарату.

При центрі є дві школи (для молодших і старших діток), тут вони і вчаться, і лікуються. Співробітники центру можуть за невелику платню навчати тут і своїх дітей, це дозволяється і є дуже зручно. Біля школ є спортивні майданчики, басейн.

Справив на нас враження кабінет, де лікують пацієнтів з міодистрофією нижніх кінцівок або станив, пов'язаних з тривалою нерухомістю (після операцій, ортопедичною патологією). Основні елементи цього пристрою прості: доріжка, що біжить, поручні, лямки. Пацієнту одягають лямки під пахви, ногами він стоїть на доріжці, руками тримається з поруччя. Вмикається на найменші обороти доріжка, пацієнт перебирає ногами, тримається за поруччя, лямки підтримують вертикальне положення, реабілітація успішно проходить. Просто й розумно.

Два тижні проминули як один день. Програму виконали на всі 100 %. І ось ми вже в повітря, летимо додому, де нас чекають сім'ї, батьки, колеги. Але яксь наша частинка залишилася там, в Енсхеде, перед його іграшкових будиночків, парків, університетських корпусів, у залах бібліотек, біля оригінальних фонтанів.

Хочу подякувати ректорові ТДМУ, проф. Л.Я. Ковальчуку за надану можливість побувати на стажуванні в Голландії. Подяка також проф. І.Р. Мисулі, головному бухгалтеру університету Т.Є. Мудрик, керівнику відділу міжнародних зв'язків Н.Є. Лісничук, помічнику ректора А.І. Паламарчуку.

Ігор САЛАЙДА,
асистент кафедри медичної реабілітації та спортивної медицини ТДМУ

МОЛИТВА – ЕФЕКТИВНИЙ ЗНЕБОЛЮВАЛЬНИЙ ЗАСІБ

58 % американців вдаються до молитви у тих випадках, коли інші користуються традиційними знеболювальними засобами. Такі дані отримано під час дослідження, яке провела компанія «Ей-бі-сі» спільно з газетою «USA Today» і медичним центром при Стенфордському університеті.

«Ефективність молитви людей, які відчувають фізичні муки, пояснюється тим, що людина здатна керувати певними процесами в організмі за допомогою концентрації психіки», – вважають деякі фахівці. «З бо-

лем асоціюються турбота, депресія, втрата надії, самотність, гнів. Релігія допомагає впоратися з усіма чинниками, які посилюють біль».

Приміром, жінці на ім'я Гарсія, яка після автокатастрофи перенесла чотири операції, зокрема, й на хребті, були прописані знеболювальні засоби, проте вони не допомогли їй усунути нестерпний біль. Жінка почала щодня молитися. Це допомагало їй знизити фізичні страждання з 10-ї до 8-ї, а часом і до 6-ї позначки за десятизначною шкалою.

МУДРОСЛІВ'Я

РУБРИКУ ВЕДЕ ПРОФЕСОР БОРИС РУДИК

УГОЛОС ПРО РІЗНЕ

Біда не в тому, що діти народжуються від психопатів, а в тому, що вони вимушенні жити з психопатами.

Від законів природи нікуди не дінешся.

Вовків в овечій шкірі пізнають за раціоном.

Вдало крав, та погано ховав.

Дурня вчити, що мертвого лікувати.

Люди з дурним нахилом погано думають про інших.

Молоде – не дозріло, старе – перезріло.

Ми дуже добре пам'ятаемо минулі золоті дні, тому що їх було так мало.

Народна влада, але не доступна для народу.

Не можна знайти щастя в шлюбі, якщо ви не принесете його із собою.

Перевага дурня над розумним – дурень завжди задоволений собою.

Побічним ефектом деяких нових ліків буває повне розорення хворого.

Сімейне життя без кохання –

пекло.

Страх смерті може перемогти лише віра.

Страх – ознака мудрості та початок надії.

Там, де чорт не впорається, він пошле жінку.

У вільній країні все в наших руках, лише прибутики у кишеньках олігархів.

Хто не може знайти щастя в житті, не знайде його і наприкінці життя.

Хвороба – це кара за невміння жити в гармонії з природою.

Хто хоче щось зробити – шукає можливості, хто не хоче – шукає причини.

Хочеш довше жити – кинь курити й горілку пити.

Фортуна посміхається тому, хто її не помічає.

Якщо кричить «лови злодія», то хоче стати народним депутатом.

Якщо ти скажеш дівчині, що вона красуня, то вона радше прийме за правду і всю твою решту брехні.

Відаєте?

ЗДОРОВІ ЗВІЧКИ

ПОДОВЖУЮТЬ ЖИТТЯ НА 14 РОКІВ

Люди, які ведуть здоровий спосіб життя, тобто не курять, не зловживають алкоголем, фізично активні та вживають достатньо кількість овочів і фруктів, живуть на 14 років довше. Такого висновку дійшли британські вчені за результатами дослідження, в якому взяли участь 20 тисяч здорових людей від 45 до 79 років.

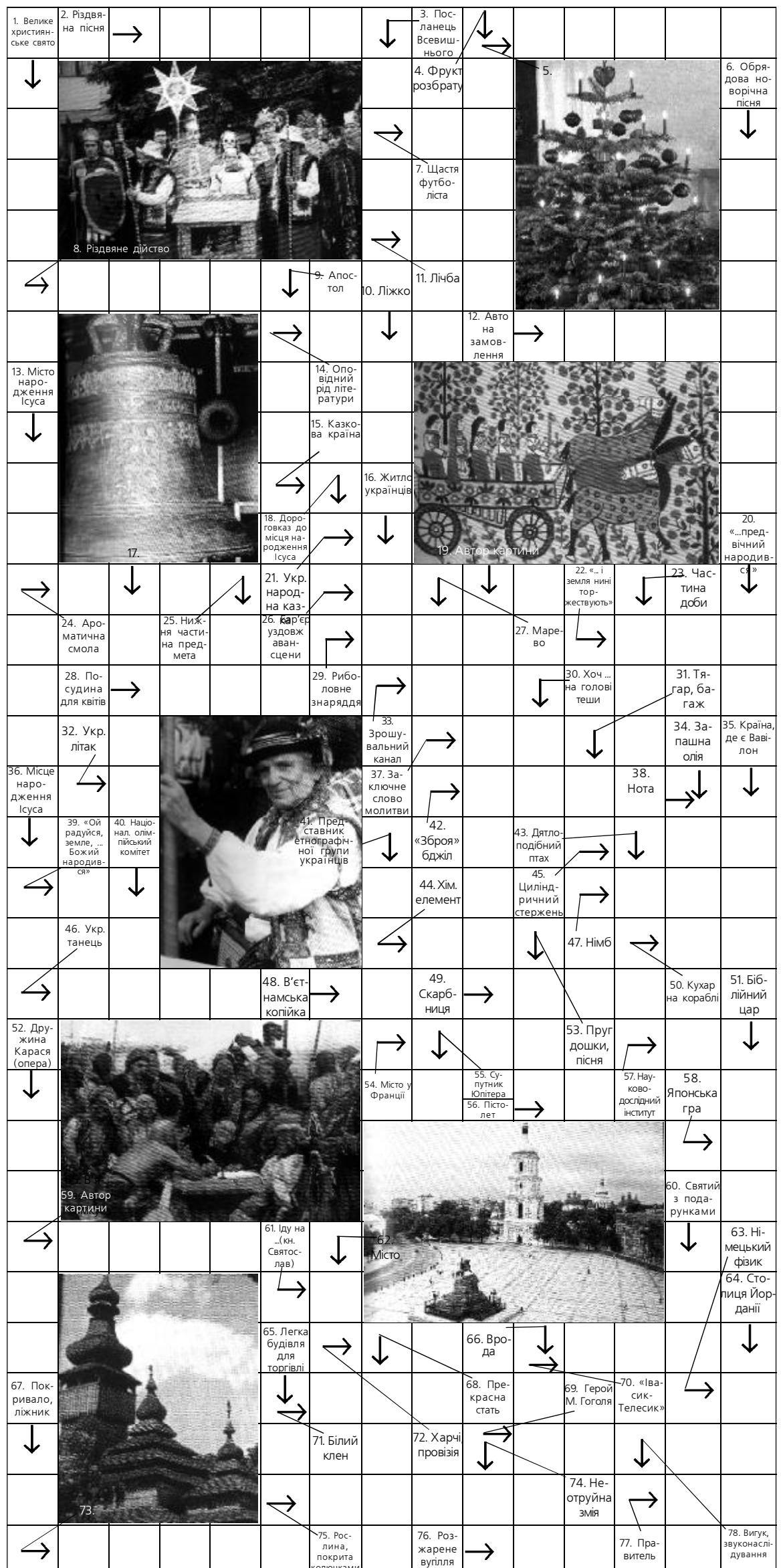
Добровольці відповідали на запитання анкети щодо їхнього способу життя. Крім того, лікарі досліджували кров для визначення рівня вітаміну С, що дало змогу точніше оцінювати обсяг споживаних овочів і фруктів. За підсумками тестування, фахівці з Кембриджського університету виставляли учасникам дослідження оцінку – від нуля до чотирьох балів. По одному балу присуджували тим, хто не курить, є фізично активними (займаються фізкультурою мінімум півгодини на день, а також людям, професія яких не пов'язана із сидячим способом

життя), щодня споживає мінімум п'ять порцій овочів і фруктів (одна порція відповідає, наприклад, половинці грейпфрута або чащі зеленого салату), а також тим, хто вживає помірну кількість алкоголя (не більше одного-двох келихів вина на день).

Дослідження проводили протягом одинадцяти років. Потім учені проаналізували дані з урахуванням віку кожного з учасників. З'ясувалося, що в людей, які за підсумками опитування отримали нуль балів, ризик передчасної смерті був у чотири рази вищим, аніж у тих, хто вів здоровий спосіб життя й отримав чотири бали. Люди, які набрали максимальну кількість балів, мали такий самий ризик смерті, як і ті, хто був на 14 років молодшим, але нехтував здоровими звичками. За словами дослідників, переваги здорового способу життя людей не залежать від рівня їхнього доходу.

Відповіді у наступному числі газети

СКАНВОРД

Відповіді на сканворд, вміщений у № 23 (256)

1. Навратилова.
2. Шпилька.
3. Дніпро.
4. Лангер.
5. Ян.
6. Ной.
7. Беккер.
8. Бар.
9. Талант.
10. Лютий.
11. Лат.
12. Состав.
13. Село.
14. Аорта.
15. Алое.
16. Сан.
17. Аскет.
18. Око.
19. Топаз.
20. Перу.
21. Еверт.
22. Чоп.
23. Оратор.
24. Соте.
25. НТВ.
26. Аракат.
27. Сян.
28. Сер.
29. Ра.
30. Ослін.
31. Сум.
32. Сом.
33. ЛАЗ.
34. Хінгіс.
35. НТО.
36. Яр.
37. Ігор.
38. Схід.
39. Ліга.
40. Дагестан.
41. Манто.
42. Мінога.
43. Ура.
44. АСУ.
45. ТТ.
46. Конгрес.
47. Морква.
48. Сума.
49. «Оскар».
50. Сет.
51. Як.
52. Кок.
53. Па.
54. Кагор.
55. Гулагон.
56. Офсет.
57. Сафін.
58. Але.
59. Оберіг.
60. Ар.
61. Фрі.
62. Луб.
63. Селеш.
64. Кра.
65. Гін.
66. Тур.
67. Іф.
68. Тин.
69. Ле.
70. Сі.
71. Ого.
72. Нога.
73. Теніс.
74. Га.
75. Рослина, покрита кілочками.
76. Розжарене вугілля.
77. Правитель.
78. Вигук, звуконаслідування.